

پول شویی و آثار آن بر نظام اقتصادی

نينا مقدوری

انتشارات راه دکتری (همکار سنجش و دانش)

۵۰۰ نسخه

۱۳۹۵-اول

۹۷۸-۶۰۰-۸۶۴۱-۸۷-۲

۲۴۰۰ تومان

مؤلف:

ناشر:

تیراژ:

نوبت چاپ:

شابک:

کپی حقوق‌مدنی و فیزیکی این اثر برای مولف محفوظ می‌باشد

سرشناسه	: مقدوری، نینا، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: پولشویی / نینا مقدوری.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات راه دکتری: سنجش و دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: د، ۱۳۱ ص.
شابک	: 978-600-8641-87-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ۱۳۱-۱۳۸.
موضوع	: پولشویی
موضوع	: Money laundering
موضوع	: پولشویی -- قوانین و مقررات
موضوع	: Money laundering -- Law and legislation
موضوع	: پولشویی -- ایران
موضوع	: Money laundering -- Iran
رده بندی کتبه	: HVA۰۷۹ / م۷ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۳۶۴/۱۶۸
شماره کتابشناسی	: ۴۶۶۳۲۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
سوالات	۳
فرضیه ها	۳
اهداف	۳
جنبه جدید بودن و نوآوری	۴
روش	۴
فصل دوم	۵
فصل اول	۸
مفهوم و اهمیت پولشویی	۸
۱-۱- مقدمه	۹
۲-۱- مفهوم پولشویی	۹
۳-۱- تعریف پولشویی	۹
۴-۱- منشاء اصطلاح پولشویی	۱۱
۵-۱- تاریخچه پولشویی	۱۱
۶-۱- اهداف و علل پولشویی	۱۲
۷-۱- ویژگیهای جرم پولشویی	۱۲
۸-۱- مراحل پولشویی	۱۴
۱- مرحله جای گذاری	۱۴
۲- مرحله لایه گذاری	۱۴
۳- مرحله ادغام	۱۵
فصل دوم	۱۶
زمینه ها، آثار و روشهای پولشویی	۱۶
۱-۲- مقدمه	۱۷
۲-۲ () ویژگیهای جرم پولشویی	۱۷
۳-۲ () ابعاد جهانی پولشویی	۱۹
۳-۲ (۱) جهانی شدن پولشویی	۱۹
۳-۲ (۲) حجم پولشویی در جهان	۲۰
۴-۲ () آثار اجتماعی پولشویی	۲۱
۶-۲ () آثار اقتصادی پولشویی	۲۵
۶-۲ (۱-۶) پیاسدهای اقتصادی پولشویی	۲۵
الف) فرار مالیاتی	۲۵
۶-۲ (۱-۱) ایجاد اختلال در سیاست گذاری های کلان کشور	۲۶
۶-۲ (۲-۱) تضعیف امنیت اقتصادی	۲۶

۲۶	کاهش بهره وری و انحراف تخصیص منابع
۲۷	گسترش فقر و اختلاف طبقاتی
۲۷	کاهش درآمد دولت
۲۷	تضعیف بخش خصوصی
۲۷	ایجاد موانع برای خصوصی سازی
۲۸	افزایش نرخ تورم
۲۸	تضعیف یکپارچگی و تمامیت بازارهای مالی
۲۸	افزایش ریسک اعتبار
۲۸	اختلال در سرمایه گذاری درازمدت داخلی و خارجی
۲۹	ایجاد تقاضای کاذب
۲۹	افزایش فعالیتهای زیرزمینی
۲۹	تسهیل در سودآوری فعالیتهای مجرمانه
۳۰	افزایش هزینه های دولتی
۳۰	فرار سرمایه
۳۰	تاثیر پولشویی بر تفکیک های کلان اقتصادی
۳۵	روشهای پولشویی: نحوه ضربت عملیات مالی ۲۰۰۲-۲۰۰۳
۳۵	پولشویی از طریق روش بردار در بورس
۴۶	پولشویی از طریق برابری آت
۴۶	پولشویی از طریق بازار ارز
۴۷	پولشویی از طریق صندوقهای سرمایه گذاری خارجی
۴۷	پولشویی از طریق شرکتها و مؤسسات
۴۹	سوء استفاده از کارتهای اعتباری و کارتهای بدهی
۵۰	پولشویی از طریق سازمانهای غیرانتفاعی
۵۱	نظام های انتقال وجوه و ارزشهای مالی
۵۲	وجود ارتباطات میان نظامهای انتقال غیررسمی وجوه و تامین مالی غیررسمی
۵۴	اقدامات مقابله ای برای کنترل نهادهای غیررسمی انتقال وجوه
۵۵	در کنار مؤسسات مالی پولشویان از بنگاههای غیرمالی نیز استفاده می کنند
۵۵	بازار طلا
۵۷	بازار الماس
۵۹	بانکداری زیرزمینی
۵۹	خلاصه و نتیجه گیری
۶۱	فصل سوم:
۶۱	تلاشهای بین المللی در رابطه با پولشویی
۶۲	۳-۱ مقدمه
۶۲	۳-۲ فعالیتهای سازمان ملل متحد در مبارزه با پولشویی
۶۳	۳-۲-۱ کنوانسیون وین

۶۴	۲-۲-۳- کنوانسیون ملل متحد علیه جنایات سازمان یافته فراملی (پالرمو)
۶۴	۱-۲-۲-۳- جرم انگاری پولشویی
۶۵	۲-۲-۲-۳- پیشگیری از جرم پولشویی در کنوانسیون پالرمو
۶۶	۳-۲-۲-۳- کشف جرم
۶۸	۴-۲-۲-۳- ضمانت اجرا در کنوانسیون پالرمو (مجازات ها)
۷۰	۳-۲-۲-۳- ارائه قانون نمونه مبارزه پولشویی
۷۲	۳-۳-۱- معرفی گروه ضربت عملیات مالی
۷۳	۳-۲-۲-۳- فعالیتها
۷۳	۳-۲-۱-۲-۳- چهل توصیه
۸۲	۳-۵- احاطه اطلاعات در مورد هدف و نیت اصلی روابط تجاری
۸۷	"مقررات و تجارت"
۹۳	۳-۲-۲- هشت توصیه ویژه
۹۵	۳-۴-۱- اعلامیه هیته بار
۹۹	۳-۲-۴- توافق نامه اروپا
۱۰۰	۳-۴-۳- دستور العمل مبارزه پولشویی
۱۰۰	۳-۵- فعالیت های بانک جهانی و صندوق بین المللی پول
۱۰۰	۳-۱-۵- صندوق بین المللی پول
۱۰۱	۳-۲-۵- بانک جهانی
۱۰۲	۳-۵-۳- اقدامات مقدماتی مشترک بانک جهانی و صندوق بین المللی
۱۰۳	۳-۶- بانک توسعه آسیایی
۱۰۴	۳-۷- خلاصه و نتیجه گیری
۱۰۵	فصل چهارم :
۱۰۵	قوانین پولشویی در سایر کشورها
۱۰۶	۴-۱- مقدمه
۱۰۷	۴-۲- تعریف پولشویی در قوانین
۱۰۷	۴-۲-۱- قانون نمونه
۱۰۸	۴-۲-۲- مدل پیشنهادی سازمان ملل
۱۰۸	۴-۲-۴- فیلیپین
۱۰۸	۴-۲-۵- کره
۱۰۹	۴-۲-۶- کانادا
۱۰۹	۴-۳- راههای پیشگیری از جرم پولشویی
۱۱۱	۴-۱-۳- تأسیس نهاد مبارزه با پولشویی
۱۱۱	۴-۳-۱- مدل پیشنهادی سازمان ملل
۱۱۲	۴-۳-۲- مدل پیشنهادی سازمان ملل
۱۱۲	۴-۳-۱-۳- ترکیه
۱۱۳	۴-۳-۱-۴- فیلیپین

۱۱۶	 کره ۴-۳-۱-۶
۱۱۷	 کانادا: ۴-۳-۱-۷
۱۱۹	 فصل پنجم:
۱۱۹	 پولشویی در ایران
۱۲۰	 ۱-۵ مقدمه
۱۲۱	 ۲-۵ فساد اقتصادی
۱۲۲	 ۳-۵ قاچاق کالا و مواد مخدر
۱۲۳	 ۵-۵ اقدامات و تلاشهای انجام گرفته در زمینه مبارزه با پولشویی در ایران
۱۲۴	 ۶-۵ راهکارهای مبارزه با پولشویی در ایران
۱۲۷	 نتیجه‌گیری
۱۲۸	 منابع و مآخذ:

www.ketab.ir

تعریف مسئله

واژه پولشویی (Money Laundering) گویای فرایندی است که در آن پول کثیف، غیرقانونی و نامشروع در چرخه ای از مبادلات گذارده می شود یا به عبارت دیگر در این چرخه شسته می شود. بنحوی که پس از خروج از چرخه، قانونی و تمیز جلوه می نماید. به عبارت دیگر، منبع سرمایه های حاصله، از راههای غیرقانونی بدست آمده است با استفاده از ترفند مبادلات و انتقالات پیاپی چنان مخفی نگاه داشته می شوند که همان پولها به نظر درآمد قانونی برسند.

پولشویی در واقع یک دهنده جهانی است که جامعه بین المللی با کار ۲۴ ساعته آن را تسهیل می نماید. در هر لحظه از زمان، وقتی یک مرکز مالی در لندن تعطیل می کند، دیگری در آن طرف دنیا در حال باز کردن است و این در حالی است که در یک سوی دیگر جهان بازار مالی دیگری به فعالیت مشغول است. ماده ۱۹۹۰ EC (پولشویی را چنین تعریف می کند:

«تبدیل یا انتقال سرمایه ای با علم یا اینکه آن سرمایه ناشی از ارتکاب یک جنایت است، انتقال یا تبدیل به منظور مخفی نگه داشتن منشأ غیرقانونی سرمایه مذکور صورت می گیرد. همچنین کمک به هر شخص یا سازمانی در ارتکاب به اینگونه جنایات با کمک به محو اثرات قانونی جنایت» بنابراین مخفی کردن و پنهان نگاه داشتن ماهیت، منشأ، محل، ترتیبات انتقال و جابجایی پول و حقوق مربوط به مالکیت سرمایه داری در حالی که شخص نگاه داشته شده این سرمایه حاصل یک جنایت جدی است، همگی مصادیق تطهیر پول به شمار می روند.

گزارش سال ۱۹۹۳ سازمان ملل میگوید: «خصیصه اصلی تطهیر منافع حاصل از جنایت، تا حد زیادی نشان دهنده عملیات جنایات سازمان یافته و بین المللی، ماهیت جهانی، خاصیت انعطاف پذیر و سازگاری با شرایط مختلف، بکارگیری آخرین فن آوریها و کمکهای تخصصی، عملیات ابتکاری و منابع عظیمی که در اختیار آنهاست، می باشد.»

علاوه بر اینها از خصیصه دیگر نیز نباید غفلت کرد. تعاقب دائم سود و منافع حاصل از عملیات تبهکارانه، توسعه و بکارگیری منابع در حوزه های جدید فعالیت جنایی.

اگر تعاریف بالا را جمع بندی کنیم، به این نتیجه می‌رسیم که: «تطهیر پول بکارگیری پروسه‌ای است که طی آن جنایتکاران و صاحبان داراییهای غیرقانونی این تصور را ایجاد می‌کنند که پولی را که خرج می‌کنند، در واقع متعلق به خود آنهاست و از راه قانونی بدست آمده است.»

این نکته را اضافه کنیم که تطهیر پول طبق قوانین مختلف و در نقاط مختلف دنیا ممکن است تعاریف متفاوت داشته باشد. بسته به هر حوزه قضایی و این که چه اعمالی مجرمانه تلقی شود و درآمد حاصل از آن غیرقانونی قلمداد گردد، معنی تطهیر پول نیز متفاوت خواهد بود. در بعضی از کشورها درآمد حاصل از رفتار مجرمانه‌ای که با قاچاق مواد مخدر ارتباط پیدا می‌کند، جرم تلقی می‌شود، در حالیکه در کشور دیگری عدم پرداخت مالیات نیز جزء جرائم مربوط به تطهیر پول طبقه بندی می‌گردد. پیش نویس لایحه قانونی مبارزه با جرم پولشویی در ایران تعریف زیر را ارائه می‌دهد: «جرم به‌شمار می‌آید عبارتست از هر گونه تبدیل یا تغییر یا نقل و انتقال یا پذیرش یا تملک دارایی با منشاء غیرقانونی، به‌شمار می‌آید عمداً و یا علم به آن برای قانونی جلوه دادن دارایی یاد شده»

در اقتصاد ایران به‌شمار می‌آید در چون همجواری با کشور افغانستان به عنوان بزرگترین تولیدکننده مواد مخدر دنیا، عدم نظارت کامل بر مؤسسات مالی، حجم بالای اقتصاد زیرزمینی و... زمینه برای فعالیتهای مالی غیرقانونی باز می‌گردد و جرم پولشویی می‌تواند از طریق رخنه در نظام مالی و به خصوص مؤسسات اعتباری غیر بانکی در نظام چذانی بر آنها صورت نمی‌گیرد، فعالیتهای غیرقانونی خود را دنبال نمایند.

لذا شناسایی و تسریع در مبارزه با این پدیده امری ضروری به نظر می‌رسد. اما مبارزه با پولشویی وظیفه کدامیک از نهادها محسوب می‌شود؟

در رابطه با این موضوع کشورهای مختلف مواضع گوناگونی اتخاذ نموده‌اند، به عنوان مثال در برخی از کشورها نهاد مسئول وزارت اقتصاد و دارایی بوده و در برخی بانک مرکزی، و در بعضی دیگر وزارت کشور. که در لایحه پولشویی کشور ما نیز وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان دبیرخانه مبارزه با پولشویی انتخاب شده است. اما آنچه مسلم است این است که بانک مرکزی باید توجه ویژه و موشکافانه‌ای بر مؤسسات مالی و اعتباری و بانکی داشته باشد.